

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ

«ՀՀԿԳՄՍՆ ԴՄ-11000016» ծածկագրով անցկացվող մրցույթում ներկայացված տասներորդ դասարանի
«-----» դասագրքի «Բովանդակային գնահատման փուլի»

Գնահատող հանձնաժողովի անդամ՝ տվյալ առարկայի մասնագետ

Գնահատողի անունը, ազգանունը, հայրանունը _____

Բնութագրիչ համարը	Չափանիշ/բնութագրիչ	Տրվող միավորը՝ 0-3 *	նշումներ **
Թղթային դասագիրք			
	Չափանիշ 1. Դասագրքի բովանդակությունը համապատասխանում է չափորոշչով և ծրագրով նախատեսված բովանդակությանը	X	
1-1	Ուսումնական նյութերն ընդգրկում են առարկայական ծրագրով և չափորոշչով նախատեսված գիտելիքների ամբողջությունը		
1-2	Ուսումնական նյութերը նպաստում են չափորոշչով և ծրագրով նախատեսված կարողությունների ու հմտությունների ձևավորմանն ու զարգացմանը		
1-3	Ուսումնական նյութերը նպաստում են չափորոշչով և ծրագրով նախատեսված դիրքորոշման ու արժեքային համակարգի ձևավորմանն ու ամրապնդմանը		
	Չափանիշ 2. Դասագրքի բովանդակության ծավալն ու բարդությունը հիմնավորված են. տվյալ տարիքի սովորողների համար ապահովված է բովանդակության յուրացման հնարավորություն	X	
2-1	Յուրաքանչյուր ուսումնական նյութի բովանդակությունը հենվում է տվյալ տարիքի սովորողների՝ ուսումնառության նախորդ ժամանակահատվածում ներկայացված բովանդակության վրա		
2-2	Ուսումնական նյութերը ներկայացված են շարունակական, աստիճանական զարգացում ապահովող հաջորդականությամբ		

2-3	Ուսումնական նյութերի ծավալն ու խորությունը համապատասխանում են ուսումնական գործունեության համար նախատեսված ժամաքանակին		
	Չափանիշ 3. Դասագրքի բովանդակությունը հնարավորություն է տալիս իրականացնելու սովորողների կրթական կարիքներին համապատասխան ուսուցում	X	
3-1	Դասագրքում առկա են սովորողների կրթական կարիքներին և հետաքրքրություններին համապատասխան ուսումնական <i>հիմնական</i> նյութեր, որոնք ապահովում են բովանդակության՝ չափորոշային պարտադիր՝ նվազագույն մակարդակը		
3-2	Դասագրքում առկա են ուսումնական հիմնական նյութերը հարստացնող <i>լրացուցիչ</i> նյութեր, որոնք ուղղված են տարբեր հետաքրքրություններ և կարողություններ ունեցող սովորողների կրթական կարիքների բավարարմանը		
3-3	Դասագրքում առկա են բովանդակության յուրացմանը նպաստող <i>օժանդակ</i> նյութերի, գրականության և էլեկտրոնային աղբյուրների հղումներ, որոնք ուղղորդում են ուսումնական հետաքրքրությունների ու կարիքների ինքնուրույն բավարարմանը		
	Չափանիշ 4. Ապահովված է դասագրքի բովանդակության ներկայացման գիտականությունը	X	
4-1	Դասագրքում ներկայացված փաստերը, տեղեկությունները, տեսական դրույթները հավաստի են, ճշմարիտ կամ ընդունելի, ուսումնական նյութերը հիմնվում են ներկայումս ընդունված տեսությունների, փաստերի, տվյալների վրա		
4-2	Պահպանված են տվյալ բնագավառում ընդունված դասակարգումները, օրենքները, օրինաչափությունները, կանոններն ու նորմերը, որոնք չեն հակադրվում գոյություն ունեցող ժամանակակից պատկերացումներին ու պրակտիկային		
4-3	Ներկայացված տեսակետները, մոտեցումները, կարծիքները, վերլուծությունները, եզրակացությունները փաստարկված են, հիմնավոր են և համոզիչ		
	Չափանիշ 5. Ապահովված է դասագրքի բովանդակության մատչելիությունը	X	
5-1	Նոր հասկացությունների ու գաղափարների ներմուծումը ուղեկցվում է յուրացմանը նպաստող հնարներով՝ լուսաբանող օրինակներով, համեմատություններով, պարզաբանումներով և այլն		

5-2	Սահմանումները, կանոնները, օրենքները, հիմնական դրույթները ներկայացված են որոշակի, պարզ և հստակ ձևակերպումներով		
5-3	Առկա են պարզից դեպի բարդը (ծանոթից՝ անծանոթը) աստիճանական անցում ապահովող, զույգերով աշխատանք նախատեսող նյութեր, օրինակներ, առաջադրանքներ		
5-4	Առկա են սովորողների վրա հուզազգացմունքային (հետաքրքրություն, զարմանք և այլն) ներգործություն ունեցող նյութեր, իրավիճակներ, տվյալ բնագավառի նշանավոր մարդկանց կյանքի ուշագրավ պահեր		
	Չափանիշ 6. Ապահովված է դասագրքի բովանդակության գործնական-կիրառական ուղղվածությունը	X	
6-1	Ապահովված է բովանդակության կապը իրականության և կյանքի, սովորողների կենսափորձի ու գործունեության հետ		
6-2	Տեսական նյութերը զուգակցվում են գործնական առաջադրանքների հետ, տեսական-գործնական նյութերի համամասնությունը որոշված է ըստ առարկայի բնորոշ կողմերի և ըստ սովորողների տարիքային առանձնահատկությունների		
6-3	Պարզաբանված են տեսական նյութի կիրառական նշանակությունը, գործնականում կիրառության եղանակները. առկա են գործնական աշխատանքների նկարագրություններ, ցուցումներ, քայլաշարեր		
6-4	Առկա են կատարողական-վերարտադրողական և ստեղծագործական-կառուցողական բնույթի գործնական առաջադրանքներ՝ նախատեսված ինչպես անհատական, այնպես էլ խմբային աշխատանքների համար		
	Չափանիշ 7. Ապահովված են ներառարկայական և միջառարկայական կապերը	X	
7-1	Պարզաբանված են տվյալ ուսումնական առարկայի գիտելիքների համակարգում առկա ներքին կապերը		
7-2	Ներկայացված են տվյալ ուսումնական առարկայի և այլ ուսումնական առարկաների միջև եղած կապերն ու առնչությունները		
7-3	Առկա են օրինակներ, հիմնախնդիրներ, առաջադրանքներ, որոնք վերաբերում են նաև ուսումնական այլ առարկաներին և պահանջում են բազմառարկայական համատեղ մոտեցումներ կամ լուծումներ		
	Չափանիշ 8. Բովանդակությունը նպաստում է սովորողների քննադատական մտածողության, ստեղծագործական կարողությունների և հուզական ինտելեկտի զարգացմանը	X	

8-1	Առկա են սովորողների քննադատական, ստեղծագործական մտածողության և հուզական ինտելեկտի զարգացմանը նպաստող առաջադրանքներ, ոչ միարժեք և ոչ ստանդարտ լուծում պահանջող խնդիրներ, քննարկումների հարցեր և բանավեճերի թեմաներ		
8-2	Առկա են կարճաժամկետ և երկարաժամկետ հետազոտություններ պահանջող առաջադրանքներ, նախագծային աշխատանքների օրինակներ		
8-3	Առկա են սովորողների՝ ինքնուրույն հետազոտական աշխատանք նախաձեռնելու, սեփական գործողությունները ծրագրելու և իրականացնելու կարողությունները խթանող առաջադրանքներ		
	Չափանիշ 9. Դասագրքի բովանդակությունը հնարավորություն է տալիս ճանաչելու և գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները	X	
9-1	Բովանդակությունը ներառում է հայկական մշակույթին, ազգային կյանքին, հայաստանյան իրողություններին վերաբերող նյութեր		
9-2	Բովանդակությունը պարունակում է նյութեր, որոնք ապահովում են հաղորդակցում համամարդկային մշակութային արժեքներին		
9-3	Բովանդակությունը նպաստում է համամարդկային և ազգային արժեքները հարգելու, պահպանելու և փոխանցելու դիրքորոշման ձևավորմանը		
9-4	Բովանդակությունը զերծ է խտրականություն պարունակող, «Հ սահմանադրության դրույթներին և բարոյական նորմերին չհամապատասխանող նյութերից՝ տեքստերից, պատկերներից, արտահայտություններից, առաջադրանքներից		
	Չափանիշ 10. Բովանդակությունը տրոհված է մասերի (բաժին, գլուխ, պարագրաֆ, դաս և այլն) սովորելուն հարմար եղանակով	X	
10-1	Մասերի տրոհման արդյունքում պահպանված են ծրագրային նյութի բովանդակության ներկայացման շարունակականությունը, ամբողջականությունը, համակարգվածությունը և տրոհված մասերի միջև կապերը		
10-2	Յուրաքանչյուր բաժնի կամ գլխի սկզբում առկա է բովանդակային շղթայի և վերջնարդյունքների վերաբերյալ ներածական համառոտ ակնարկ (կամ «ճանապարհային քարտեզ»), ինչն օգնում է սովորողին ձևակերպելու իր ակնկալիքները, իսկ վերջում կա նաև ամփոփում		
10-3	Տրոհված մասերի ծավալները համապատասխանում են դրանց ուսումնառության համար նախատեսված ժամաքանակին		

	Չափանիշ 11. Առկա է բովանդակության ներկայացումը կողմնորոշող համակարգ	X	
11-1	Առկա են դասագրքի կառուցվածքի և բովանդակության մասերի ցանկ, առարկայացանկ և անվանացանկ		
11-2	Օգտագործված են հիմնական և լրացուցիչ ուսումնական նյութերը, առաջադրանքների տեսակները կողմնորոշող նշաններ, պայմանանշաններ, հուշող բառեր, առկա են համապատասխան ցուցումներ և պարզաբանումներ		
	Չափանիշ 12. Դասագրքի կառուցվածքն ու բովանդակությունը հնարավորություն են տալիս կիրառելու ուսումնառության տարբեր եղանակներ	X	
12-1	Առկա են ուսուցման տարբեր մեթոդներով աշխատելու հնարավորություն ընձեռող նյութեր և առաջադրանքներ		
12-2	Մեթոդական ապարատը հարմարեցված է կատարելու տարբերակված աշխատանքներ՝ ըստ սովորողների կրթական կարիքների		
12-3	Անհատական և խմբային աշխատանքների համար նախատեսված նյութերն ու առաջադրանքները տարբերակված են		
12-4	Առկա են SՀS կիրառմամբ կատարվող և SՀS կիրառումը խթանող առաջադրանքներ		
	Չափանիշ 13. Մեթոդական ապարատը նպաստում է բովանդակության յուրացմանը	X	
13-1	Առկա են տարբեր բնույթի վարժությունների կատարման և խնդիրների լուծման եղանակները պարզաբանող օրինակներ, ցուցումներ, անհրաժեշտ հղումներ, պատասխաններ		
13-2	Գործնական (լաբորատոր), հետազոտական և նախագծային աշխատանքների առաջադրանքների համար առկա են կատարման եղանակին վերաբերող պարզաբանումներ, քայլաշարեր կամ ուղղորդումներ		
13-3	Առաջադրանքները (հարցեր, վարժություններ, խնդիրներ) տրոհված մասերում ներկայացված են հեշտից դժվար (պարզից բարդ) սկզբունքով		
13-4	Օգտագործված են բովանդակության յուրացմանը նպաստող ոչ խոսքային (դիտողական, պատկերային և այլ) միջոցներ		
	Չափանիշ 14. Մեթոդական ապարատը նպաստում է տարբեր կարողությունների տեր սովորողների ինքնուրույն ուսումնառությանը	X	

14-1	Ուսումնական նյութերի ինքնուրույն յուրացման համար առկա են նոր հասկացությունների բառարան, լուսաբանող գծապատկերներ, օրինակներ, բացատրություններ, թեմային առնչվող լրացուցիչ նյութեր, օժանդակ գրականության և էլեկտրոնային հավաստի աղբյուրների հղումներ (կայքեր, ֆիլմեր, տեսանյութեր և այլն)		
14-2	Առկա են միևնույն նյութին, թեմային առնչվող տարաբնույթ առաջադրանքներ, խնդիրներ, որոնցից սովորողը կարող է ընտրել և կատարել՝ ըստ իր կարողության, նախասիրության կամ ուսումնառության ոճի		
14-3	Առկա են աստիճանակարգված առաջադրանքներ՝ ըստ իմանալու, հասկանալու, կիրառելու, վերլուծելու, համադրելու, գնահատելու, ստեղծ(ագործ)ելու ուսումնական նպատակների, որոնք սովորողներից ակնկալում են համապատասխան ուսումնական վարքագիծ		
	Չափանիշ 15. Մեթոդական ապարատը հնարավորություն է տալիս ստուգելու ուսումնառության արդյունքները	X	
15-1	Բովանդակության տրոհված մասերի (բաժնի կամ գլխի) և դասագրքի վերջում առկա են գիտելիքների և հմտությունների ստուգման առաջադրանքներ (հարցեր, խնդիրներ և այլն)		
15-2	Առկա են գործնական, հետազոտական, նախագծային աշխատանքների գնահատման վերաբերյալ պարզաբանումներ		
15-3	Առկա են սովորողների կողմից սեփական գիտելիքների ու ձեռքբերումների գնահատման գործիքներ, այդ թվում՝ նյութի յուրացման, գործնական աշխատանքի արդյունքի ինքնագնահատման և փոխադարձ գնահատման սանդղակներ (ռուբրիկներ), ինքնաստուգման հարցեր և առաջադրանքներ		
	Չափանիշ 16. Շարադրման լեզուն մատչելի է և համապատասխանում է սովորողների տարիքին, լեզվամտածողությանը, կարդալու և ըմբռնելու մակարդակին	X	
16-1	Շարադրման լեզուն համապատասխանում է տվյալ տարիքի սովորողների լեզվական կարողությունների՝ չափորոշիչներով նախատեսված մակարդակին		
16-2	Շարադրման լեզուն համապատասխանում է ժամանակակից գրական լեզվի՝ տվյալ տարիքի սովորողներին ծանոթ նորմերին (բացառությամբ հեղինակային մեջբերումների)		

16-3	Տեքստերը ծանրաբեռնված չեն նոր եզրույթներով ու անձանոթ բառերով, նոր բառերն ու հասկացությունները ներմուծվում են աստիճանաբար և բացատրվում են		
16-4	Շարադրանքը զերծ է ոչ հստակ, բազմիմաստ, տարընկալում առաջացնող ձևակերպումներից, եթե դրանք նախատեսված չեն հատուկ նպատակով:		
16-5	Տեքստերում օգտագործված են պատանիների հուզական, մոտիվացիոն և հաղորդակցական ոլորտների զարգացմանն ուղղված արտահայտություններ, ասույթներ, մեջբերումներ, նամակներ		
	Չափանիշ 17. Նյութը շարադրված է տվյալ ուսումնական առարկային բնորոշ լեզվական ոճին համապատասխան	X	
17-1	Օգտագործված բառապաշարը և ձևակերպված մտքերը ճշգրիտ են արտահայտում տվյալ ուսումնական առարկայի բովանդակությունը		
17-2	Նոր եզրույթների ու նոր գաղափարների ներմուծումը արտացոլված է վերջնարդյունքներում		
17-3	Ուսումնական տեքստերում օգտագործված են տվյալ ուսումնական առարկային և բնագավառին բնորոշ բառեր, հասկացություններ, եզրույթներ, խոսքային կառույցներ, որոնք սովորողներին հնարավորություն են տալիս յուրացնելու տվյալ բնագավառի կամ գիտության «լեզուն», ընդլայնելու ու բազմազան դարձնելու սեփական լեզվական պաշարն ու խոսքային հնարավորությունները		
17-4	Դասագրքի շրջանակում պահպանված է տեքստերի փոխադրման, տեղայնացման, մեջբերման միասնական ոճ, եթե ոճային տարածությունները հատուկ նպատակ չունեն		
	Չափանիշ 18. Դասագիրքը նպաստում է սովորողների խոսքի մշակույթի զարգացմանը	X	
18-1	Առկա են տվյալ ուսումնական առարկայի թեմատիկայի շրջանակում բանավոր և գրավոր խոսքի ճշգրտությունը, հստակությունը, պարզությունը, պատկերավորությունը ապահովելու կարողությունների զարգացմանը նպաստող նյութեր, հարցեր և առաջադրանքներ		
18-2	Առկա են մտքերը գրավոր և բանավոր շարադրելու, տեքստեր վերաշարադրելու, համառոտագրելու, ուղղումներ կամ լրացումներ կատարելու, հաղորդման կամ զեկուցման տեքստեր գրելու առաջադրանքներ		

18-3	Առկա են բանավեճ վարելու, հարցադրում, առարկություն, դիտողություն, կարծիք, վարկած, հիմնավորում, եզրակացություն ձևակերպելու առաջադրանքներ		
18-4	Առկա են ընթերցանության նկատմամբ հետաքրքրություն և գիտակցված պահանջմունք առաջացնող նյութեր		
	Չափանիշ 19. Դասագրքի կառուցվածքը նպաստում է նրա արդյունավետ օգտագործմանը	X	
19-1	Գրքի չափերը, էջերի մակերեսների օգտագործումը և ձևավորումը հարմար են կարդալու համար և համապատասխանում են սանիտարական կանոններով և հիգիենիկ նորմերով սահմանված պահանջներին		
19-2	Դասագրքի կառուցվածքը բազմակի օգտագործման հնարավորություն է տալիս, այդ թվում՝ ա) բացակայում են գրքի էջերի վրա լրացումներ կամ նշումներ կատարելու առաջադրանքներ, բ) մեկանգամյա օգտագործման նյութերի անհրաժեշտության դեպքում դրանք զետեղված են որպես ներդիրներ, որոնք կարված չեն կազմին		
	Չափանիշ 20. Տեքստերի ձևավորումը նպաստում է նյութի յուրացմանը	X	
20-2	Սահմանումները, կանոնները, օրենքները, անունները և ուշադրությունը գրավելու համար նախատեսված այլ տեղեկությունները ընդգծված են ու միատեսակ ձևավորված		
20-3	Հարցերը, առաջադրանքները, լրացուցիչ ուսումնական նյութերն առանձնացված են տառատեսակներով կամ ձևավորման այլ հնարներով		
	Չափանիշ 21. Ձևավորման մեջ նպատակային են օգտագործված բովանդակության ներկայացման ոչ խոսքային միջոցները՝ պատկերազարդման տարրերը	X	
21-1	Պատկերազարդման տարրերը (նկար, լուսանկար, գծապատկեր, քարտեզ, աղյուսակ, դիագրամ, գրաֆիկ և այլն) հավելում, լրացնում և լուսաբանում են տեքստում եղած տեղեկությունը, դիտողական են դարձնում ասելիքը		
21-2	Պատկերազարդման տարրերը տեղին են, համապատասխանում են սովորողների տարիքային առանձնահատկություններին, ճիշտ են համադրվում տեքստին, ըստ անհրաժեշտության առկա են մակագրություններ, մեկնաբանություններ, հղումներ		

21-3	Պատկերագրողման տարրերը ընթերցողի ուշադրությունը կենտրոնացնում են ուսումնական նյութի վրա և նպաստում են բովանդակության յուրացմանը, օգնում են համակարգելու նյութը և կանոնակարգելու սովորողի միտքը		
	Չափանիշ 22. Պատկերագրումը կատարում է նաև դաստիարակչական գործառույթ	X	
22-1	Պատկերագրումը պարունակում է ինչպես հայկական մշակույթին և հայաստանյան իրողություններին, այնպես էլ համաշխարհային մշակույթին և իրողություններին վերաբերող նյութեր		
22-2	Պատկերագրումը պարունակում է տվյալ տարիքի երեխայի կյանքին ու հետաքրքրություններին վերաբերող նյութեր		
22-3	Պատկերագրողման մեջ օգտագործված հեղինակային նյութերի աղբյուրները կամ հեղինակները նշված են		
Դասագրքի օգտագործման մեթոդական ուղեցույց			
	Չափանիշ 45. Ներկայացված են ուսումնական առարկայի կրթական նպատակների իրականացման ուղղությամբ դասագրքում ցուցաբերված մոտեցումների վերաբերյալ ներածական պարզաբանումներ	X	
45-1	Պարզաբանված են ուսումնական առարկայի կրթական նպատակները, խնդիրները և ակնկալվող հիմնական արդյունքները		
45-2	Առկա են պարզաբանումներ չափորոշչով և ծրագրով նախատեսված բովանդակային բաղադրիչները (գիտելիք, կարողություն և հմտություն, արժեքային համակարգ) դասագրքում ներկայացման եղանակների վերաբերյալ		
45-3	Առկա են մեկնաբանություններ և հիմնավորումներ դասագրքի և ՈՒՁ-ի կառուցվածքների և մեթոդական ապարատների վերաբերյալ		
	Չափանիշ 46. Ներկայացված է դասընթացի օրինակելի թեմատիկ պլանավորում	X	
46-1	Թեմաների՝ ըստ դասերի (ենթաթեմաների) տրոհումները համապատասխանում են առարկայական ծրագրի և ուսումնական պլանի պահանջներին		
46-2	Պլանավորված թեմաների և դասերի հաջորդականությունը հարմարեցված է դրանց վերաբերյալ դասագրքում ընդգրկված ուսումնական նյութերի հերթականությանը		

46-3	Թեմատիկ պլանում ենթաթեմաների (դասերի) համար ըստ անհրաժեշտության առկա են նշումներ ուսուցման հիմնական նպատակի և ուսումնական գործունեության տեսակի վերաբերյալ		
46-4	Ժամաքանակի բաշխումն ըստ թեմաների և դասերի (ենթաթեմաների) իրատեսական է՝ նախատեսվող նպատակների և ակնկալվող արդյունքների տեսանկյունից		
	Չափանիշ 47. Ներկայացված են առարկայական ծրագրում ընդգրկված թեմաների՝ չափորոշիչն համապատասխան կրթական նպատակները, խնդիրները և դրանց իրականացման մեթոդներն ու մոտեցումները	X	
47-1	Յուրաքանչյուր թեմայի համար պարզաբանված են կրթական նպատակը, խնդիրներն ու ելքային արդյունքները՝ մատնանշելով դասագրքում առկա այն նյութերը (հիմնական, լրացուցիչ, օժանդակ նյութերի հղումներ), որոնք ծառայում են դրանց իրականացմանը		
47-2	Լրացուցիչ պարզաբանումներ և մեկնաբանություններ կան թեմայի բովանդակության առանցքային հարցերի վերաբերյալ		
47-3	Ներկայացված են տվյալ թեմայի շրջանակներում միջառարկայական կապերի հնարավորությունները և դրանց ապահովման որոշակի մոտեցումներ		
47-4	Առկա են ցուցումներ և լուսաբանող օրինակներ տվյալ թեմայի շրջանակներում սովորողների հմտությունների զարգացման և արժեքների նկատմամբ վերաբերմունքի ձևավորման ուղղությամբ		
	Չափանիշ 48. Ներկայացված են տարբեր կարողություններով և հակումներով սովորողներին ուսումնական գործընթացում ընդգրկելու նպատակին ծառայող նյութերի կիրառման ուղղորդումներ ու մեկնաբանություններ	X	
48-1	Առկա են տարբեր կարողություններով ու հակումներով սովորողներին ուսումնական գործընթացում ընդգրկելու նպատակով դասագրքում ներկայացված նյութերի վերաբերյալ պարզաբանումներ և լուսաբանող օրինակներ		
48-2	Առկա են տարբեր կարողություններով և կրթական կարիքներով սովորողների համար դասագրքում ընդգրկված տարամակարդակ առաջադրանքների օգտագործման մեթոդական ցուցումներ և մեկնաբանություններ		

48-3	Պարզաբանված են դասագրքում ներկայացված լրացուցիչ նյութերի՝ ըստ սովորողների հետաքրքրությունների օգտագործման հարցերը, բերված են նաև ուսումնական օժանդակ նյութերի աղբյուրներ՝ համապատասխան հղումներով		
	Չափանիշ 49. Ներկայացված են դասագրքում ընդգրկված առաջադրանքների (հարցերի, խնդիրների, գործնական և հետազոտական աշխատանքների) վերաբերյալ մեթոդական ցուցումներ և լրացուցիչ պարզաբանումներ	X	
49-1	Առկա են տարբեր տեսակի առաջադրանքների կրթական նպատակների (գիտելիքների ամրապնդման, ընդլայնման կամ խորացման, կարողությունների և հմտությունների զարգացման, վերաբերմունքի ձևավորման) վերաբերյալ մեթոդական պարզաբանումներ և լուսաբանող օրինակներ		
49-2	Առկա են դասագրքում ընդգրկված բարդ և ոչ ստանդարտ առաջադրանքների կատարման համար խորհուրդներ, ցուցումներ, պարզաբանումներ		
49-3	Առկա են դասագրքում ընդգրկված գործնական (լաբորատոր) և հետազոտական աշխատանքների, նախագծերի իրագործման մեթոդական ցուցումներ, հրահանգներ, քայլաշարեր		
49-4	Առկա են ցուցումներ և պարզաբանումներ դասագրքում ներկայացված գործնական (լաբորատոր) աշխատանքների համար անհրաժեշտ նյութերի ու սարքավորումների օգտագործման, միջավայրի կահավորման, աշխատանքային և անվտանգության կանոնների մասին		
	Չափանիշ 50. Ներկայացված են մեթոդական ցուցումներ ուսուցման ընթացքի և արդյունքների ստուգման ու գնահատման համար նախատեսված նյութերի օգտագործման վերաբերյալ	X	
50-1	Դասագրքից ընտրված օրինակների միջոցով պարզաբանված են սովորողների՝ տվյալ առարկայի ծրագրին և չափորոշչին համապատասխան գնահատման ձևերն ու չափանիշները		
50-2	Առկա են դասագրքում ստուգման նպատակով ընդգրկված հարցաշարերի, սանդղակների (ռուբրիկ), առաջադրանքների օգտագործման վերաբերյալ պարզաբանումներ և ցուցումներ		

50-3	Առկա են ընթացիկ և ամփոփիչ գնահատումների լրացուցիչ առաջադրանքներ, ներկայացված են համանման առաջադրանքները ինքնուրույն կազմելու վերաբերյալ մեթոդական ցուցումներ, օգտվելու համար վստահելի աղբյուրների հղումներ		
	Չափանիշ 51. Ներկայացված են տարբեր տեսակի դասերի պլանավորման օրինակելի նմուշներ (նմուշներում բավարարվելու են ներքոհիշյալ բնութագրիչների պահանջները)	X	
51-1	Որոշակիացված են՝ ա) դասի նպատակները, բ) ակնկալվող որոշակի արդյունքները՝ հնարավորինս հստակեցված չափորոշչային պահանջ(ներ)ով, գ) անհրաժեշտ պարագաները և ուսումնական նյութերը՝ հղելով դասագրքում ընդգրկված ուսումնական նյութերին և այլ աղբյուրների		
51-2	Նկարագրված են դասի փուլերը, ուսուցման մեթոդները, արդյունքների ստուգման (գնահատման) եղանակը		
51-3	Դասի հավանական ընթացքի վերաբերյալ ներկայացված են ուսուցչի և սովորողների գործողությունները, դրանց համար կանխատեսվող ժամանակի բաշխումը		
51-4	Ներկայացված են մեթոդական ցուցումներ դասի ամփոփման և անդրադարձման՝ ուսումնառության քայլերի հետահայաց վերլուծության վերաբերյալ		
	Չափանիշ 52. Ներկայացված են ուսուցչի գործունեությանը նպաստող լրացուցիչ նյութեր, երաշխավորելի տեղեկատվության աղբյուրներ	X	
52-1	Առկա են դասագրքի և ՈՒՁ-ի արդյունավետ օգտագործմանը նպաստող լրացուցիչ նյութեր, այդ թվում՝ առարկայացանկ, հիմնական հասկացությունների և եզրույթների բառարան		
52-2	Առկա են ուսուցման գործընթացում օգտագործման համար երաշխավորվող գրականության ցանկ, էլեկտրոնային ուսումնական նյութերի աղբյուրներ և դրանց կիրառության վերաբերյալ մեթոդական ցուցումներ		
52-3	Առկա են ուսուցչի աշխատանքին նպաստող, այդ թվում նաև տարբեր միջոցառումների (ցերեկույթների, ստուգատեսների, մրցույթների, օլիմպիադաների) վերաբերյալ տեղեկություններ, խորհուրդներ և ցուցումներ		

	Չափանիշ 53. Պարզաբանված են դասագրքում ուսումնական նյութերի և պատկերազարդման տարրերի ընդգրկման նպատակներն ու դրանց օգտագործմանը վերաբերող հարցերը	X	
53-1	Դասագրքում առկա ուսումնական նյութերի և պատկերազարդման տարրերի վերաբերյալ պարզաբանված և հիմնավորված են դրանց յուրաքանչյուրի ընդգրկման անհրաժեշտությունը և նպատակը		
53-2	Պարզաբանված են, թե դասագրքում ընդգրկված ուսումնական նյութերը և պատկերազարդման տարրերը ինչպես օգտագործել ուսուցման ընթացքում		
53-3	Առկա են պարզաբանումներ այն մասին, թե ինչպես գնահատել դասագրքում ընդգրկված ուսումնական նյութերի և պատկերազարդման տարրերի ազդեցությունը ուսումնառության վերջնարդյունքների ձևավորման վրա		
Դասագրքի բովանդակությունը լրացնող այլ ուսումնական նյութեր			
	Չափանիշ 54. Ուսումնական նյութերի բովանդակությունը համապատասխանում է դասընթացի ծրագրին և լրացնում ու խորացնում է դասգրք(եր)ի բովանդակությունը	X	
54-1	Ուսումնական նյութերի բովանդակությունը անմիջական կապ ունի դասընթացի ծրագրով և չափորոշչով նախատեսված բովանդակության հետ		
54-2	Ուսումնական նյութերի բովանդակությունը լրացնում, հավելում և խորացնում է դասագրք(եր)ում արտացոլված բովանդակությունը		
54-3	Ուսումնական նյութերի բովանդակությունը չի կրկնում դասգրք(եր)ի բովանդակությունը		
	Չափանիշ 55. Ուսումնական նյութերը տվյալ տարիքի սովորողների համար ապահովում են բովանդակության յուրացման հնարավորություն	X	
55-1	Յուրաքանչյուր ուսումնական նյութի բովանդակությունը հենվում է տվյալ տարիքի սովորողների՝ ուսումնառության նախորդ ժամանակահատվածում ներկայացված բովանդակության վրա		
55-2	Ուսումնական նյութերի ծավալն ու խորությունը համապատասխանում են ուսումնական գործունեության համար նախատեսված ժամաքանակին		
55-3	Ուսումնական նյութերը համապատասխանում են սովորողների՝ էլեկտրոնային (թվային) սարքերից օգտվելու պատրաստվածությանը		

	Չափանիշ 56. Ուսումնական նյութերում պահպանված են բովանդակության ներկայացման գիտականությունն ու մատչելիությունը	X	
56-1	Ուսումնական նյութի բովանդակությունը հիմնվում է ներկայումս ընդունված տեսությունների, փաստերի, տվյալների վրա, համապատասխանում է ժամանակակից պատկերացումներին ու պրակտիկային		
56-2	Օգտագործված տեխնոլոգիաները նպաստում են, որ բովանդակային նյութի հաղորդումն ու ընկալումը լինեն բազմակողմանի և առավել մատչելի		
56-3	Առկա են սովորողների վրա հուզազգացմունքային (հետաքրքրություն, զարմանք և այլն) ներգործություն ունեցող նյութեր, իրավիճակներ, տվյալ ընագավառի նշանավոր մարդկանց կյանքի ուշագրավ պահեր		
	Չափանիշ 57. Ուսումնական նյութերում ապահովված են տվյալ դասընթացի բովանդակային կապերը ուսումնական այլ առարկաների և իրական կյանքի հետ	X	
57-1	Ներկայացված են օրինակներ և հիմնախնդիրներ, որոնք վերաբերում են նաև ուսումնական այլ առարկաներին և պահանջում են բազմառարկայական համատեղ մոտեցումներ		
57-2	Ներկայացված են օրինակներ, որոնցում լուսաբանվում են դասընթացի բովանդակության կապերը իրականության և կյանքի հետ		
57-3	Ներկայացված են տեսական նյութերի՝ գործնականում կիրառության եղանակներ, գործնական աշխատանքների նկարագրություններ և ցուցադրումներ		
	Չափանիշ 58. Ուսումնական նյութերը նպաստում են տարբեր կարողություններ և հակումներ ունեցող սովորողների ինքնուրույն ուսումնառությանը	X	
58-1	Առկա են միևնույն թեմային առնչվող տարաբնույթ նյութեր և առաջադրանքներ, որոնցից սովորողը կարող է ընտրություն կատարել ըստ իր կարողության, նախասիրության կամ ուսումնառության ոճի		
58-2	Օգտագործված են տեղեկատվության հաղորդման բազմազան՝ խոսքային և ոչ խոսքային (աղյուսակներ, դիագրամներ, գծապատկերներ, քարտեզներ, տեսանյութեր և այլն) միջոցներ		
58-3	Առկա են անհատական և խմբային աշխատանքների տարբեր տեսակի և տարբեր բարդության առաջադրանքներ		

	Չափանիշ 59. Ուսումնական նյութերը հնարավորություն են տալիս ճանաչելու և գնահատելու ազգային և համամարդկային արժեքները	X	
59-1	Ուսումնական նյութերի բովանդակությունը ներառում է հայկական մշակույթին, ազգային կյանքին, հայաստանյան իրողություններին վերաբերող նյութեր		
59-2	Ուսումնական նյութերի բովանդակությունը պարունակում է նյութեր, որոնք ապահովում են հաղորդակցում համամարդկային մշակութային արժեքներին		
59-3	Ուսումնական նյութերի բովանդակությունը զերծ է խտրականություն պարունակող, ՀՀ սահմանադրության դրույթներին և բարոյական նորմերին չհամապատասխանող նյութերից՝ տեքստերից, պատկերներից, արտահայտություններից, առաջադրանքներից		
	Չափանիշ 60. Ուսումնական նյութերի ներկայացման լեզուն համապատասխանում է սովորողների տարիքին, լեզվամտածողությանը և նրանց խոսքի մշակույթի զարգացման նպատակին	X	
60-1	Ուսումնական նյութերի ներկայացման լեզուն համապատասխանում է տվյալ տարիքի սովորողների լեզվական կարողությունների՝ չափորոշիչներով նախատեսված մակարդակին		
60-2	Ուսումնական նյութերի ներկայացման լեզուն համապատասխանում է ժամանակակից գրական լեզվի՝ տվյալ տարիքի սովորողներին ծանոթ նորմերին (բացառությամբ հեղինակային մեջբերումների)		
60-3	Ուսումնական նյութերում առկա են ձայնագրություններ, որոնցում պահպանված են բանավոր խոսքի առողջությունը և բարեհնչունությունը		
	Չափանիշ 61. Ուսումնական նյութերի ձևավորումն ապահովում է օգտագործման հարմարավետություն	X	
61-1	Ուսումնական նյութերի հերթականությունը, տրոհումները, վերնագրերը և նշանային համակարգը ներդաշնակ են տվյալ դասընթացի դասագրք(եր)ի հետ (դրանք զուգահեռ օգտագործելիս սովորողը հեշտ է կողմնորոշվում)		

61-2	Ուսումնական նյութերի ձևավորումը (չափս, գույն, ձայն, շարժունություն և այլն) կատարված է ճաշակով, պահպանված են գեղագիտական սկզբունքները, ինչը հաճելի է դարձնում այդ նյութերի օգտագործումը		
	Չափանիշ 62. Ուսումնական նյութերին կից առկա են դրանց օգտագործմանը վերաբերող ուղեցույց հրահանգներ և ցուցումներ	X	
62-1	Առկա են ուսումնական նյութերի օգտագործման համար անհրաժեշտ տեխնիկական և տեխնոլոգիական (ծրագրային) ապահովման վերաբերյալ հրահանգներ, պարզաբանումներ, ցուցումներ		
62-2	Առկա են ցուցումներ և պարզաբանումներ ուսումնական նյութերի և դասագրքերի բովանդակային (թեմատիկ) կապերի, ուսուցման ընթացքում դրանց փոխհամաձայնեցված օգտագործման վերաբերյալ		
62-3	Առկա են ուսումնական նյութերում առաջարկվող գործնական, հետազոտական, նախագծային և այլ առաջադրանքների կատարման և ներկայացման վերաբերյալ ցուցումներ, խորհուրդներ, օրինակների ցուցադրումներ		

- * 0 միավոր, եթե բնութագրիչի հատկանիշները բացակայում են
- 1 միավոր, եթե բնութագրիչի հատկանիշները մասամբ առկա են
- 2 միավոր, եթե բնութագրիչի հատկանիշները հիմնականում առկա են
- 3 միավոր, եթե բնութագրիչի հատկանիշներն ամբողջովին առկա են

** լրացվում է ըստ անրաժեշտության՝ գնահատման վերաբերյալ հատուկ մեկնաբանություն, բացատրություն ունենալու դեպքում: Ընդ որում, ծավալուն մեկնաբանությունները կարող են կատարվել առանձին A 4 ֆորմատի թղթի վրա՝ համապատասխան գրառում /հղում, տարբերանշում/ կատարելով «նշումներ» սյունակի համապատասխան տողում: Նշումների թերթիկում պարտադիր գրվում է գնահատողի անունը, ազգանունը, ստորագրությունը և կցվում է գնահատման թերթիկին:

Գնահատող՝ _____

Անուն, Ազգանուն

_____ ստորագրություն

« _____ » _____ 2023 թ.

